

กระบวนการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ

ชื่อ – สกุล นางสาวรณช อิงค์โรจน์ฤทธิ ตำแหน่ง นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการพิเศษ
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๒ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์
กรมส่งเสริมสหกรณ์

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๒ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการตามแผนพัฒนาการสหกรณ์ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยดำเนินการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี และลพบุรี โดยดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงเครือข่ายระบบการผลิต การตลาด การเงิน เศรษฐกิจ เศรษฐกิจที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ผลตอบแทนของการใช้ประโยชน์ที่ดินของสหกรณ์ ดำเนินการที่สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี และลพบุรี โดยมีกระบวนการดังนี้

๑. ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกอบรมเพื่อสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสม โดยสำรวจจากสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

๒. กำหนดโครงการ หลักสูตรฝึกอบรม โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เหมาะสม โดยมีการประชุมร่วมกับสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑ - ๒๐ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ และหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการดำเนินการ และระยะเวลา ที่สอดคล้องกับความต้องการฝึกอบรม เป็นไปตามตามแผนพัฒนาการสหกรณ์ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๓. สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ขออนุมัติบุคลากรภายนอกเข้าอบรม

๔. ศูนย์ฯ แนะนำ ให้คำปรึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ด้านการบริหารจัดการองค์กร ด้านธุรกิจ ด้านเทคโนโลยีการแปรรูป ด้านการผลิตและการบำรุงรักษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านเศรษฐกิจที่ดิน ต้นทุนและผลตอบแทนการใช้ที่ดิน ต้นทุนและผลตอบแทนการดำเนินธุรกิจ ให้กับบุคลากรของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร บุคลากรในสถานศึกษา และประชาชนทั่วไปในพื้นที่รับผิดชอบ

๕. ศูนย์ฯ ประสานงานเป็นหนังสือเพื่อเข้าร่วมการประชุมร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ชี้แจงโครงการ และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วม โดยคัดเลือกจากสหกรณ์ที่มีความพร้อมในการพัฒนา

๖. จัดทำแผนการฝึกอบรม จัดทำชุดฝึกอบรม ขออนุมัติโครงการ และบริหารโครงการฝึกอบรม

๗. ดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูลธุรกิจ งบการเงิน การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ผลตอบแทนของการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาสหกรณ์

๘. ดำเนินการจัดอบรมและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสหกรณ์ สมาชิกชั้นนำ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์ SWOT ของสหกรณ์ ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค นำผลจากการวิเคราะห์ SWOT มากำหนดเป็นหัวข้อแต่ละด้าน และแนวทางการจัดทำแผนในแต่ละด้าน ในการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ มีการกำหนดกิจกรรม ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

๙. ประเมินผลการฝึกอบรม สังเคราะห์ข้อเสนอแนะต่างๆ

๑๐. หลังสิ้นสุดโครงการฝึกอบรม ศูนย์ฯ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร

๑๑. ให้ความรู้เบื้องต้น รมรงค์ และประชาสัมพันธ์การลดการใช้สารเคมี การใช้ปริมาณสารเคมีที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก ส่งเสริมการปรับปรุงดินโดยการปลูกพืชคลุมและถั่วเขียวหลังการทำนา การใช้ EM ในแหล่งน้ำเกษตร การเปลี่ยนชนิดการปลูกข้าวที่มีบริษัทเอกชนรับซื้อเพื่อส่งออก การทำปุ๋ยอินทรีย์และอีเอ็มใช้เองและขายในกลุ่มเกษตรกร การปลูกผักอินทรีย์ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต

๑๒. ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างมูลค่าในที่ดินของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรโดยการทำเกษตรแบบผสมผสาน และโคกหนองนาโมเดล

๑๓. ส่งเสริมอาชีพเสริม ได้แก่ การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงโคเนื้อ โดยสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรอาจจัดทำโครงการเพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้แก่สมาชิก

๑๔. พัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกร ได้แก่ อาชีพเสริมของกลุ่มแม่บ้าน การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงกบฏกานในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงหนุนาในบ่อซีเมนต์

๑๕. เป็นตัวกลางประสานความร่วมมือการบริหารจัดการน้ำระหว่างสหกรณ์ผู้ใช้น้ำกับเกษตรกรทั่วไปในพื้นที่ชลประทาน เพื่อบรรเทาปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการแย่งกันใช้น้ำ โดยประสานกับสำนักงานของกรมชลประทานในพื้นที่

๑๖. ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ทุก ๓ เดือน ๖ เดือน พร้อมให้คำแนะนำ คำปรึกษา การส่งเสริม และแนวทางแก้ปัญหา ด้านการเกษตร ด้านอาชีพ ด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจที่ดิน การพัฒนาพื้นที่เกษตร การปรับปรุงดินและแหล่งน้ำ โดยการปลูกปอเทือง ถั่วเขียว และการใช้ไอเอ็ม การปลูกพืชหลังนา การเกษตรกรรมแบบแปลงใหญ่โดยอ้างอิงการผลิตในพื้นที่ตาม Agri – Map การปลูกหญ้าแฝกบนขอบสระน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การบริการเครื่องจักรกลการเกษตร การแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระหนี้ การค้าประกัน การสืบทรัพย์

๑๗. สร้างความเข้าใจกับสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงต้นทุนและผลตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อมีรายได้เพิ่ม ลดรายจ่าย สามารถชำระหนี้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้ ส่งผลให้สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งตามศักยภาพขององค์กร

๑๘. ถ่ายทำคลิปวีดีโอเผยแพร่อาชีพเสริมสร้างรายได้ ประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร